והא דאמר רב יהודה אמר שמואל לא יעמוד אדם בגג זה ויקלוט מי גשמים מגגו של חבירו שכשם שדיורין חלוקין מלמטה כך דיורין חלוקין מלמעלה הני מילי לענין שבת [א]אבל לענין גט משום קפידא הוא וכולי האי לא קפדי אינשי (א)אמר אביי [ב]שתי חצרות זו לפנים מזו פנימית שלה וחיצונה שלו ומחיצות החיצונות עודפות על הפנימיות וזרקו לה כיון שהגיע לאויר מחיצות החיצונה הרי זו מגורשת מאי טעמא פנימית גופה במחיצות החיצונה קא מינטרה מה שאין כן בקופות שתי קופות זו בתוך זו פנימית שלה וחיצונה שלו וזרקו לה אפילו הגיע לאויר פנימית אינה מגורשת מאי טעמא דהא לא נח [ג]וכי נח מאי הוי (ב)כליו של לוקח ברשות מוכר הוא הכא במאי עסקינן בקופה שאין לה שוליים: **מתני'** (ג)ב"ש אומרים פוטר אדם אשתו בגט ישן ובית הלל [ד]אוסרין ואיזהו גט ישן כל שנתייחד עמה מאחר שכתבו לה: **גמ'** במאי קמיפלגי ב"ש סברי לא אמרינן גזרה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה וב"ה סברי אמרי' [ה]גזרה (ד)שמא יאמרו גיטה קודם לבנה א"ר אבא אמר שמואל אם נישאת לא תצא וא"ד א"ר אבא אמר שמואל (ה) [ו]אם נתגרשה תינשא לכתחלה: **מתני'** (ו)כתב לשום מלכות [ז]שאינה הוגנת לשום מלכות מדי לשום מלכות יון לבנין הבית לחורבן הבית [ח]היה במזרח וכתב במערב [ט]במערב וכתב במזרח תצא מזה ומזה וצריכה גט מזה ומזה ואין לה לא כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות לא על זה ולא על זה אם נטלה מזה ומזה תחזיר והולד ממזר מזה ומזה ולא זה וזה מטמאין לה ולא זה וזה זכאין לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפרת נדריה היתה בת ישראל נפסלת מן הכהונה

בת

והא דאמר רב יהודה לא יעמוד אדם על גגו ויקלוט מי גשמים. הלפין על גגו של חבירו דהוי מוליא מרשות לרשות אם לא עירבו שאע"פ שאינם דרים על הגגות שייך נמי בהו איסור חילוק רשות: **הני מילי.** דחלוקת רשויות גגין כרשויות בתים לענין שבת: **אבל בגיטין.** היו לו שני גגין סמוכין זה לזה והשאילה מקום בזה לקבל את גיטה וקיבלתו בזה לא אמרינן הכא רשויות חלוקות. דהא דאמרן לעיל תרי מקומות לא מושלי אינשי משום קפידא הוא יש משאיל חצרו ומקפיד על ביתו אבל כולי האי גגין סמוכין ואין תשמיש רגיל בהן לא קפדי אינשי: **במחיצות החיצונה קא מינטרה.** רגילה להשתמר הלכך משועבדות הן לה וקנו לה: **דהא לא נח.** ואין מחיצות כלי עשוין לאוירן לשמור דאין כלי עשוי אלא להניח בתוכו: ה"ג **וכי נח מאי הוי כו': שאין לה שוליים.** פונ"ץ דפנימית מונחת ע"ג קרקע: **גיטה קודם לבנה.** שמא ישהה את הגט שנתים ושלש בין כתיבה לנתינה ויהיו לה בנים ממנו בתוך הזמן ואחר כך יגרשנה בו ולימים כשישתכח הדבר יראו זמן הגט קודם ללידת הבן ויהו סבורין שניתן לה משעת כתיבה ויאמרו מן הפנויה נולד משגרשה והוי פגם: **אם נתגרשה.** בגט ישן והלך בעלה למדה"י תינשא לכתחלה: **מתני' כתב לשם מלכות שאינה הוגנת.** מי שהיה בבבל וכתב בשנת כך וכך למלכות אחרת ובגמרא מפרש אמאי קרי לה שאינה הוגנת או שכתבה לשם מדי כו' לפי שצריך לכתוב לשם מלכות שנכתב בה כדמפרש בגמ': **או שכתב לבנין הבית או לחורבנו פסול.** מפני שלא כתב לשם המלכות: **תצא מזה ומזה.** אם ניסת בגט זה תצא מן הראשון ומן השני וצריכה גט שני מן הראשון וגט מן השני ואע"פ שקדושי שני לא הוו קדושין וביבמות (פח:) מפ' טעמא גזרה שמא יאמרו גירש ראשון גט גמור ונשא שני ונמצאת אשת איש יוצאה בלא גט: **ולא פירות.** דין פירות שתקנו לה לאשה פירקונה משביח תחת פירות ועל אלו אין לה כלום: **ולא בלאות.** הקיימים מבגדים שהכניסה לו וקנסא הוא דקנסוה כדמפ' ביבמות (צא:) דליבעי לה אקרויה לגיטא: **והולד ממזר מזה ומזה.** אם החזירה הראשון וילדה לו בן הוי ממזר מדרבנן וביבמות (פט:) אמרינן דאסור בממזרת הואיל וכשר מן התורה: **מטמאין לה.** אם כהנים הם: **נפסלת מן הכהונה.** דזונה היא דסתם זונה היינו אשת איש שמונה תחת בעלה לאחרים דהיינו נפקת ברא:

בת

והא דאמר רב יהודה אמר שמואל לא יעמוד אדם בגג זה כו'. וא"ת והא שמואל פסיק כר"ש דאמר גגין רשות אחד הן כפ' כל גגות (עירובין דף צא.) וי"ל דהכא להוליך מגג לבית קאמר וא"ת א"כ אמאי נקט מגגו של חבירו אפי' מגג של עצמו לא יקלוט להוליך לביתו לפי שגגו נפרץ לגג של חבירו שהוא אסור לו וי"ל דשמואל סבר התם דאפי' במחילות שאינן ניכרות אמרינן גוד אסיק מחילות הבית למעלה ומותר לטלטל מגג לבית ומיהו אנן כרב קי"ל דמצריך מחילות ניכרות ומיהו לישנא דכשם שדיורין חלוקין למטה כו' משמע דמגג לגג קאמר ושמא שמואל נמי נקט מילתיה ככולי עלמא לרבנן מגג לגג לר"ש מגג לבית וא"ת מאי קמ"ל שמואל מתני' היא בריש פ' כל גגות (שם דף פט.) וי"ל קמ"ל אפילו קליטת גשמים שלא נחו בגגו של חבירו ואפ"ה דיורין חלוקין למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה והכי הוה מצי לאיתויי מתני' אלא דניחא ליה לאיתויי מילתא דשמואל[ז]: **פנימית** גופה במחיצות החיצונות מינטרה. מה שפירש בקונט' שמחילות החיצונות משועבדות לפנימיות לאו דוקא משועבדות דא"כ אדמפליג בין חצרות לקופות ליפלוג בחצרות גופייהו בין משועבדות לשאינם משועבדות אלא טעמא כיון שהמחילות החיצונות קבועות ועתידות לישאר שם חשיבא פנימית מינטרא בהו ומיירי כשמחילות החיצונות מפסיקות בין חיצונה לפנימית דאי אין מפסיקות כשהגיע הגט לאויר פנימית ולא נכנס תוך מחילות אמאי מגורשת הא אינו משתמר מפני בני חיצונה וא"כ לא חשיב חצר המשתמרת כדפרין גבי עובדא דר"ג וזקנים בב"מ (דף יא:) וכי בצד שדהו היו עומדין אע"פ שהתבואה היתה בביתו של ר"ג שהיה משתמר כדמוכח בירושלמי שכבר היה בבית מ"מ לא הויא משתמרת לגבי זקנים מפני בני ביתו של ר"ג ועוד י"ל דמיירי שפיר באין מחילות החיצונות מפסיקות ומיירי שהאשה עומדת בצד חצרה הלכך הוי חצר המשתמרת ע"י מחילות החיצונות דלא לישדיא זיקא לרה"ר אבל גבי זקנים לא היו מועילין מחילות בית של ר"ג כיון שהזקנים לא היו עומדין בצד הבית והא דאמרינן בשלהי השואל (שם דף קב.) דהוצא של בעל הבית פי' של משכיר בתורי דאתו ליה מעלמא דקנתה לו חצרו אע"פ שאינה משתמרת מן [ח]השוכר י"ל דמיירי שיש גם למשכיר בית בתוכו חצר דהוי עומד בצד חצרו אי נמי שוכר הוי כמו שומר ושלוחו של משכיר[ט]: **דהא לא נח.** פי' בקונטרס ואין מחילות של כלי עשויות אלא להניח בתוכן משמע מפירושו דאויר כלי אינו קונה ואין נראה דבפרק בתרא דע"ז (דף עא:) אמר גבי יין נסך מכי מטא לאוירא דמנא קנייה יין נסך לא הוי עד דמטא לארעיה דמנא משמע דאויר כלי קונה אלא נראה דהכי פירושו דהא לא נח באויר כלי אבל גבי חצרות אע"ג דלא נח תוך מחילות הפנימיות כיון שהוא תוך מחילות החיצונה מגורשת כיון דמחילות החיצונות הם קבועות כדפירשנו לעיל וגרסי' גבי חצרות כיון שהגיע לאויר מחילות הפנימית פירוש כנגד הפנימי למעלה ממחילותיה ותוך מחילות חיצונה וגבי קופות גרסי' אפילו הגיע לאויר פנימית פירוש ולמעלה ממחילותיה דאי הוה בתוך חלל קופה הפנימית הויא מגורשת כדפרישית ואית ספרים דגרסי גבי חצרות כיון שהגיע לאויר מחילה חיצונה ולפי גירסא זו כיון דגבי קופות נקט פנימית הוי משמע אפילו מונח בחלל פנימית אינה מגורשת עד שינוח בשוליו כדפי' בקונט' ולא יתכן דאויר כלי קונה כדפרישית: **ב"ש** סברי לא אמרינן גזרה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה. בירושל' מפרש דאזלי לטעמייהו דב"ש אית להו בפ' המגרש (לקמן דף צ.) לא יגרש אדם את אשתו אא"כ מצא בה דבר ערוה הלכך מוזהמת היא בעיניו ואינו בא עליה וב"ה אית להו אפילו הקדיחתו תבשילו יכול לגרשה ואינה מוזהמת בעיניו ויאמרו כי בא עליה וכי האי גוונא פליגי לקמן (דף פא.) במגרש ולנה עמו בפונדקי למאן דמוקי לה בלא ראוה שנבעלה: **כתב** לשם מלכות שאינה הוגנת. אומר רבינו אלחנן דלהכי קרי לה שאינה הוגנת לאשמועינן דאע"פ שאין לה לא כתב ולא לשון אף על פי כן מתקנאין בה: **ולא** בלאות. פירש בקונטרס בלאותיה קיימים ואין נראה דבהדיא אמרינן בסוף פרק אלמנה ניזונית (כתובות דף קא.) זינתה לא הפסידה בלאותיה קיימין אלא בשאין קיימין איירי הכא: **וצריכה** גט מזה ומזה. פי' בקונטרס אע"פ שקדושי השני לא היו קדושין כדמפרש ביבמות (דף פח:) גזרה שמא יאמרו גירש ראשון גט גמור ונשא שני ונמצאת אשת איש יוצאה בלא גט ואינו נראה לה"ר יוסף דהתם ודאי היא אשת ראשון אינה מקודשת לשני אבל הכא מה"ת צריכה גט משני שהרי גט גמור היה אותו שגירש בו ראשון ואינו פסול אלא מדרבנן:

שינה

עין משפט נר מצוה

לז א מיי' פ"ה מהל' גירושין הלכה יא סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קלט סעי' יג:

לח ב ג מיי' שם הלכה ו ז טוש"ע שם סעיף ט:

לט ד ה ו מיי' שם פ"ג הלכה ה סמג שם טוש"ע אה"ע סימן קמח סעיף א:

ז [מיי' שם פ"א הכ"ו]:

ח [מיי' שם הל' כה טוש"ע שם סי' קכח ס"א]:

◆

תוספות רי"ד

מתני' בש"א פוטר אדם את אשתו בגט ישן ובה"א אוסרים איזהו גט ישן כל שנתיחד עמה מאחר שכתבו לה. במאי קמיפלגי ב"ש סברי לא אמרינן גזירה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה וב"ה סוברים אמרינן גזירה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה. פי' שנתיחד עמה לאחר שכתבו לה גוזרינן שמא תתעבר ואם יגרשנה בגט זה שזמנו קודם לעיבורה יאמרו העולם בראותן זמן גיטה קודם כי מאז נתגרשה וכשבא עליה גרושתו היתה ובעילתו היתה בעילת זנות ומזנות נולד הבן הזה: אמר ר' אבא אמר שמואל ואם נשאת לא תצא איכא דאמרי אמר ר' אבא אמר שמואל אם נתגרשה בו תינשא לכתחלה פי' דגט כשר הוא שאפילו נתיחד עמה עכשיו כשמוסר לה הגט עוקר כל קדושין הראשונים ואינה צריכה גט אחר ומפני חששא זו אין מצריכין אותה גט אחר (דאפילו איתמר כדבריהם הולד כשר): מתני' כתב לשם מלכות שאינה הוגנת לשם מלכות מדי לשם מלכות יון לבנין הבית לחרבן הבית היה במזרח וכתב במערב במערב וכתב במזרח תצא מזה ומזה וצריכה גט מזה ומזה ואין לה כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות על זה ועל זה ואם נטלה מזה ומזה תחזיר והולד ממזר מזה ומזה לא זה וזה מטמאין לה ולא זה וזה זכאין במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפרת נדריה היתה בת ישראל פסלה מן הכהונה בת לוי מן המעשר בת כהן מן התרומה אין יורשיו של זה ויורשיו של זה יורשין כתובתה מתו אחיו של זה ואחיו של זה חולצין ולא מיבמין שינה שמו ושמה שם עירו ושם עירה תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה: [א] אם היה בדרך וכתב הגט בשנת כך וכך למלכות פרס ולא שם המלך המולך: ואמאי קרי לה מלכות שאינה הוגנת שאין לה לא כתב ולא לשון אלא מאומה אחרת לקחו והיינו דכתיב בזוי אתה מאד

[א] נראה דל"ל כתב לשם מלכות כו' פי' אם היה בדרך.

מסורת הש"ס

א) [עירובין לג.], ב) [לעיל עח.], ג) עדיות פ"ד מ"ז [לקמן פו.], ד) [לעיל מ:], ה) [לקמן פו: יבמות לא.], ו) [עי' תוספות יבמות לא: ד"ה היה במזרח וכו' ועוד בתוספות דלקמן פ. ד"ה כי], ז) [ועיין היטב תוס' עירובין לג. ד"ה וכשמואל], ח) [נ"ל המשכיר], ט) [ועיין תוספות ב"מ יא: ד"ה וכי כלב].

◆

גליון הש"ס

גמ' אם נתגרשה תינשא לכתחלה. עיין יבמות דף יד ע"ב תוספות ד"ה בגט ישן:

◆

לעזי רש"י

פונ"ץ. קרקעית.

◆

מוסף רש"י

כתב לשום מלכות שאינה הוגנת. סופר שהיה צריך למנות למלכי ישראל, לא לשם מלכות אחרת, כגון לשם מלכי רומי ונפקא קרי לה שאינה הוגנת משום שאין להם לא כתב ולא לשון כדכתיב (עובדיה א) בזוי אתה מאד (יבמות צא.). תצא מזה ומזה. אם ניסת בלאותו גט (שם).